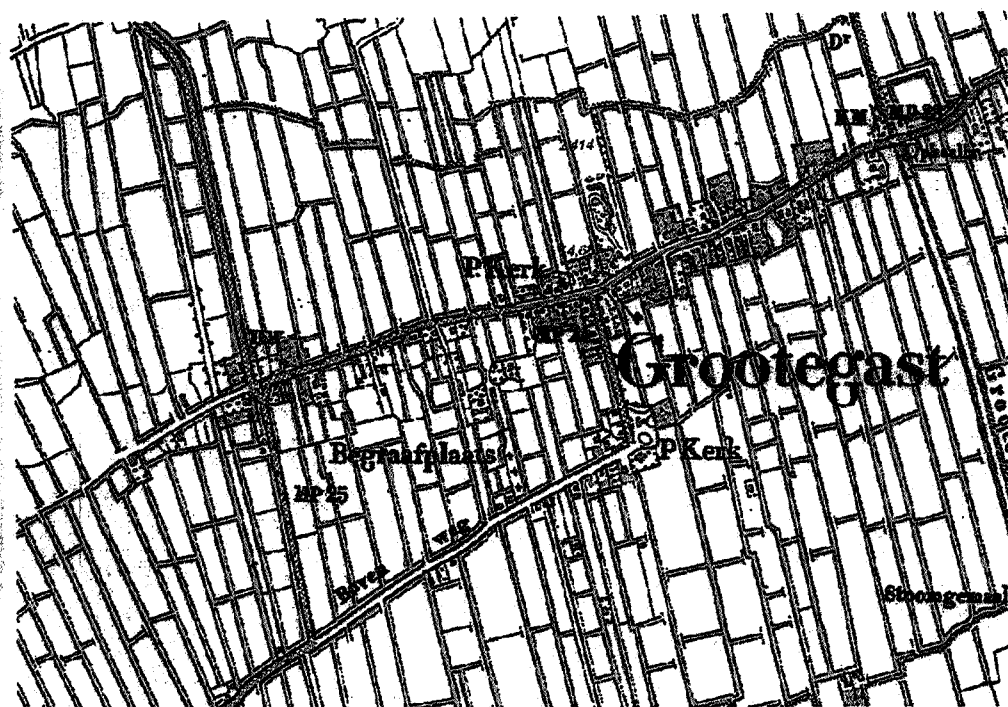

Grootegast, Bovenweg 3a, gemeente Grootegast

Een Archeologisch Bureauonderzoek

Libau, 2 oktober 2008

Gemeente
Grootegast

20.07.10 2010 0120

Ontvangstdatum

Dossiernummer

Administratieve gegevens

provincie: Groningen
gemeente: Grootegast
plaats: Grootegast
toponiem: Bovenweg 3a
bevoegd gezag: gemeente Grootegast
opdrachtgever: Mevr. F. van der Veen
uiterste coördinaten: noord 214.500/580.700
zuid 214.500/580.675
oost 214.510/580.685
west 214.495/580.685

centrumcoördinaat: 214.502/580.687
kaartblad: 06H
CIS-code: 31193
onderzoeksnummer: 23233
beheer documentatie: Libau, Rijksdienst voor Archeologie Cultuurlandschap en Monumenten,
gemeente Grootegast en E-depot

uitvoerder: Libau
auteur: drs. J.B. Hielkema
autorisatie: drs. J. Molema
telefoon: 050-3126545
fax: 050-3123362
e-mail: molema@libau.nl

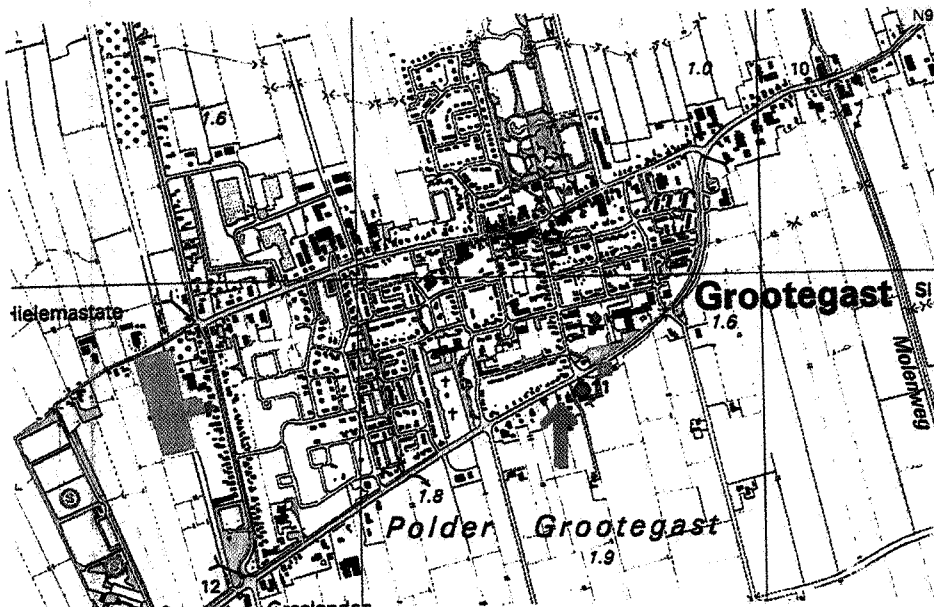
Libau, 2 oktober 2008

Bovenweg 3a te Grootegast, gemeente Grootegast

Een Archeologisch Bureauonderzoek

Planvoornemen

In opdracht van mevrouw F. van der Veen is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor de locatie Bovenweg 3a te Grootegast in de gemeente Grootegast (zie figuur 1). Het planvoornemen behelst de bouw van een werkplaats/loods/magazijn met een oppervlak van ca. 300 m². De bebouwing wordt gefundeerd op 12 stiepen die tot 0,7 m -Mv worden ingegraven. Het gebied waarbinnen de bodemingrepen zullen plaatsvinden wordt hier verder aangeduid als plangebied.

Figuur 1: Plangebied Bovenweg 3a te Grootegast: het plangebied is met een rode pijl aangegeven (Topografische Atlas Groningen 1:25.000)

Informatie

Het plangebied ligt aan de zuidelijke rand van het dorp Grootegast. Grootegast ligt in het historische landschap Langewold in het Zuidelijk Westerkwartier. Het Zuidelijk Westerkwartier ligt op de noordelijke uitloper van het Drents Plateau. De bodem in dit gebied bestaat uit keileem bedekt met dekzand. Het Drents Plateau wordt in Langewold in drie oost-west georiënteerde ruggen verdeeld, gescheiden door langgerekte laagtes waarin riviertjes zijn ontstaan (zie bijvoorbeeld: Schroor & Meijering, 2007). De fysisch geografische kaart van de provincie Groningen laat zien dat Grootegast op een glaciaal rug met dekzand ligt, met glaciaal materiaal binnen 120 cm onder maaiveld (code: Gr1g). De bodem in het plangebied bestaat volgens de bodemkaart (zie bijlagen: Kaart archeologie) uit een beekerdgrond (bodemkaartcode: pZg23x-V).

De zandgronden van Langewold boden in de steentijd goede bewoningsmogelijkheden. Bewoningsresten uit de prehistorie (steentijd) bevinden zich met name op podzolgronden. De aanwezigheid van een dergelijke bodem duidt op goede ontwatering van het dekzand en de prehistorische mens had een bewoningsvoorkeur voor dergelijke droge bodems. In de omgeving van het plangebied bevinden zich dergelijke podzolgronden, maar in het plangebied zelf liggen geen podzolgronden waardoor de kans op de aanwezigheid van resten uit de steentijd zeer gering is. Vernatting en veengroei moeten aan het einde van de bronstijd, maar mogelijk zelfs al eerder, bewoning in het plangebied (en wijde omgeving) onmogelijk hebben gemaakt. Ook de hogere delen van de pleistocene ruggen raakten op den duur met veen overgroeid. In de middeleeuwen werd een begin gemaakt met de ontginning van venen. Bewoningssporen uit de periode van de bronstijd tot de vroege middeleeuwen zullen derhalve niet in het plangebied aanwezig zijn.

Geraadpleegde bronnen, kaarten en literatuur

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl)

ANWB, 2004. *Topografische atlas Groningen 1:25.000*. ANWB bv, Den Haag, pagina 37.

Archeologische Monumentenkaart (AMK) van de provincie Groningen.

Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM).

Grote Historische topografische Atlas Groningen ± 1900 – 1930, schaal 1: 25000. Uitgeverij Nieuwland, 2006. Tilburg.

Grote Historische Atlas van Nederland, 1: 50000. Deel 2: Noord-Nederland 1851 – 1855. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. Groningen.

Minuutplannen uit het begin van de negentiende eeuw (www.watwaswaar.nl).

Schroor, M. 1996. *De Atlas der Provinciëlanden van Groningen (1722-1736)*. REGIO-Projekt Uitgevers / Rijksarchief Groningen.

Schroor, M. 1997. *De Atlas der Stadslanden van Groningen (1724-1729)*. REGIO-Projekt Uitgevers / Rijksarchief Groningen.

Schroor, M. 2003. *De Atlas van Kooper. Oude kaarten van de provincie Groningen*. Profiel Uitgeverij, Bedum.

Schroor, M & J. Meijering, 2007. *Golden Raand, Landschappen van Groningen*. In Boekvorm Uitgevers, Assen.

Snijders, F.L., 1985. *Fysische geografie in de provincie Groningen*. Milieu- en landschapsonderzoek Provinciaal Planologische Dienst. Groningen.

Stiboka, 1981. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 6 Oost Leeuwarden*. Stiboka Wageningen.

Archeologische periodes

paleolithicum

paleolithicum vroeg

paleolithicum midden

paleolithicum laat

Paleolithicum laat A

Paleolithicum laat B

tot 8800 v.Chr.

tot 300000 C14

300000 – 35000 C14

35000 C14 - 8800 v.Chr.

35000 - 18000 C14

18000 C14 - 8800 v.Chr.

mesolithicum

mesolithicum vroeg

mesolithicum midden

mesolithicum laat

8800 - 4900 v.Chr.

8800 - 7100 v.Chr.

7100 - 6450 v.Chr.

6450 - 4900 v.Chr.

neolithicum

neolithicum vroeg

neolithicum vroeg A

neolithicum vroeg B

neolithicum midden

neolithicum midden A

neolithicum midden B

neolithicum laat

neolithicum laat A

neolithicum laat B

5300 - 2000 v.Chr.

5300 - 4200 v.Chr.

5300 - 4900 v.Chr.

4900 - 4200 v.Chr.

4200 - 2850 v.Chr.

4200 - 3400 v.Chr.

3400 - 2850 v.Chr.

2850 - 2000 v.Chr.

2850 - 2450 v.Chr.

2450 - 2000 v.Chr.

bronstijd

bronstijd vroeg

bronstijd midden

bronstijd midden A

bronstijd midden B

bronstijd laat

2000 - 800 v.Chr.

2000 - 1800 v.Chr.

1800 - 1100 v.Chr.

1800 - 1500 v.Chr.

1500 - 1100 v.Chr.

1100 - 800 v.Chr.

ijzertijd

ijzertijd vroeg

ijzertijd midden

ijzertijd laat

800 - 12 v.Chr.

800 - 500 v.Chr.

500 - 250 v.Chr.

250 - 12 v.Chr.

Romeinse tijd

Romeinse tijd vroeg

Romeinse tijd vroeg A

Romeinse tijd vroeg B

Romeinse tijd midden

Romeinse tijd midden A

Romeinse tijd midden B

Romeinse tijd laat

Romeinse tijd laat A

Romeinse tijd laat B

12 v.Chr. - 450 n.Chr.

12 v.Chr. - 70 n.Chr.

12 v.Chr. - 25 n.Chr.

25 - 70 n.Chr.

70 - 270 n.Chr.

70 - 150 n.Chr.

150 - 270 n.Chr.

270 - 450 n.Chr.

270 - 350 n.Chr.

350 - 450 n.Chr.

middeleeuwen

middeleeuwen vroeg

middeleeuwen vroeg A

middeleeuwen vroeg B

middeleeuwen vroeg C

middeleeuwen vroeg D

middeleeuwen laat

middeleeuwen laat A

middeleeuwen laat B

450 - 1500 n.Chr.

450 - 1050 n.Chr.

450 - 525 n.Chr.

525 - 725 n.Chr.

725 - 900 n.Chr.

900 - 1050 n.Chr.

1050 - 1500 n.Chr.

1050 - 1250 n.Chr.

1250 - 1500 n.Chr.

nieuwe tijd

nieuwe tijd A

nieuwe tijd B

nieuwe tijd C

1500 - heden

1500 - 1650 n.Chr.

1650 - 1850 n.Chr.

1850 - heden

Kaart archeologie Bovenweg 3a te Grootegast

Combinatiekaart AMK, Bodemkaart en ARCHIS

01-10-2008

215059 / 581240

Legenda

◇ WAARNEMINGEN

BODEM ((c)Alterra)

TOP10 ((c)TDN)

HUIZEN

MONUMENTEN

archeologische betekenis

archeologische waarde

hoge archeologische waarde

zeer hoge archeologische waarde

zeer hoge arch waarde, beschermd

0 100 m

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuur/fondschoep
en monumenten

214022 / 580203

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 15231
CMA-nr: 06H - 044
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: GROOTEGAST-DORP
Plaats: Grootegast
Gemeente: Grootegast
Provincie: Groningen
Coördinaten: 214518 / 580703
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Oppervlakte: 8.937 m2

Complexen

Complextype

Stad

Begindatering

Middeleeuwen laat

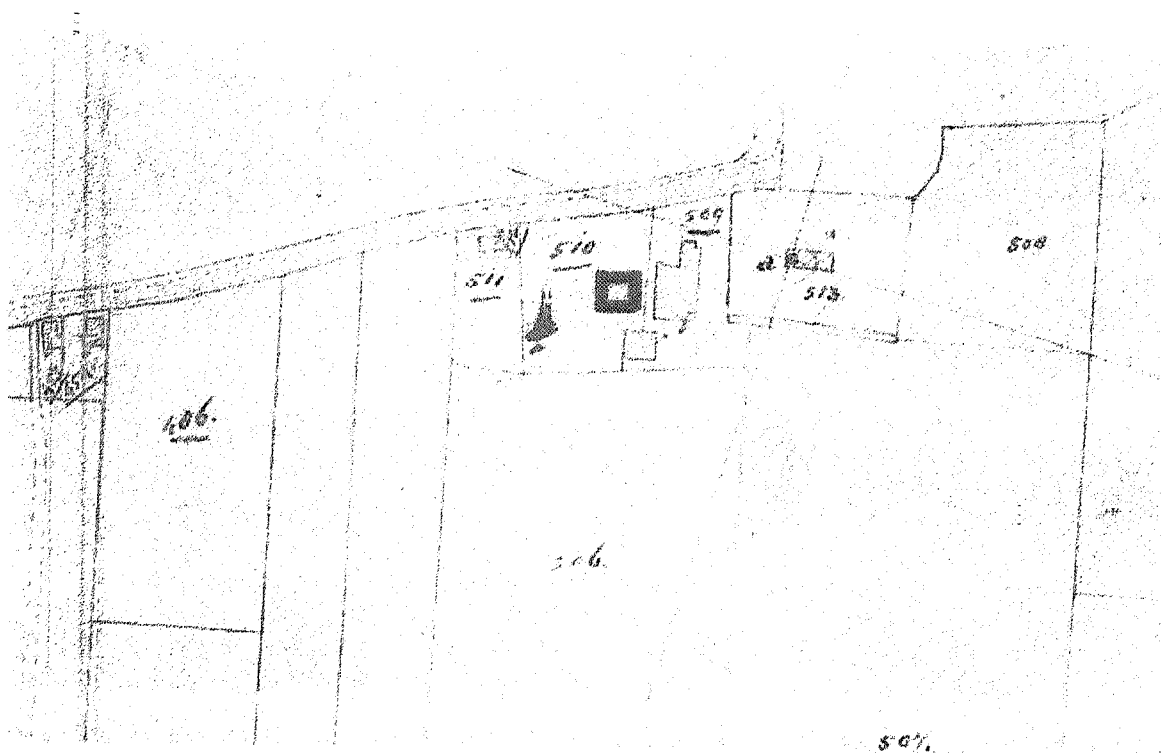
Einddatering

Nieuwe tijd C

Beschrijving

Het betreft Grootegast, een dorp dat in de late middeleeuwen ontstaan is op twee zandruggen. Zoals op de topografische militaire kaart van 1853 is weergegeven, heeft het dorp zich ontwikkeld langs twee evenwijdig lopende wegen; de huidige Hoofdstraat en de zg. Bovenweg. Als kern kan de omgeving van de kerk aan de Bovenweg worden gezien; de zuidelijk gelegen Munnekeweg (Monnikenweg) komt op de Bovenweg uit. Zie CAA nr. 06HZ-7.

Kadastrale minuut gemeente Grootegast, sectie D, blad 2 (detail)

Bonnekaart uit ca. 1900

